

SDÜ
İLAHİYAT FAKÜLTESİ

ULUSLAR ARASI BEKTAŞİLİK VE
ALEVİLİK SEMPOZYUMU I

BİLDİRİLER VE MÜZAKERELER

THE 1ST INTERNATIONAL SYMPOSIUM on

BEKTASHISM and ALEVISM

28-30 EYLÜL/SEPTEMBER 2005

Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Araştırmaları Merkezi Kütüphanesi	
Dem. No:	143394
Tas. No:	297.62 ULU.B

ISPARTA

SDÜ İLAHİYAT FAKÜLTESİ YAYINLARI NO: 20
BİLİMSEL TOPLANTILAR SERİSİ: 7

Yayına Hazırlayan
Sempozyum Düzenleme Kurulu

Çözümleme

Sadettin Özdemir- Yusuf Açikel- Ramazan Uçar- Nevin Karabela- Haluk Songür- Nuri Tuğlu
Aynur Erginekin- M.Sadık Akdemir- Nejdet Durak- Sevim Özdemir- Adem Efe-
Ali Bulut- H.Tevfik Marulcu-Kamile Ünlüsoy-Hülya Altunya-
Ünal Yerlikaya- Mustafa İlboğa- B.Bengü Tortuk- Kevser Çelik- Hatice Mesci

İngilizce ve Arnavutça Çeviri

İ.Hakkı Göksoy-Adnan Koşum-Bilal Gökır-Bilal Sambur-İ.Latif Hacinebioğlu- Kamile Ünlüsoy-
Rudina Diko-Adnan Matkaya

Haritalar

Kadir Temurçin

Kapak

Nejdet Durak

ISBN 975-7929-87-5

Birinci Baskı

Kasım 2005 İSPARTA

Yazılann sorumluluğu yazarlarına aittir; kaynak gösterilmek şartıyla iktibas ve atıf şeklinde kullanılabilir

İsteme Adresi: SDÜ İlahiyat Fakültesi İSPARTA

Tel: 0 246 211 38 81 Faks: 0 246 237 10 58

Baskı: Fakülte Kitabevi Baskı Merkezi

Fakülte Kitabevi Yayın Dağıtım Pazarlama Ltd.Şti.

Kutlubey Mah.1004 Sokak Nu:15 / B İSPARTA

Tel: 0 246 233 03 74&75 Faks: 0 246 233 03 76

e - mail : fakultekitavebi@yahoo.com.tr

BEKTÂŞİLİĞİN FARKLI İNANÇ VE UYGULAMALARINI YAŞATAN VELİ BABA SULTAN OCAĞI

Mehmet ERSAL*

Veli Baba Sultan Ocağı, Isparta İli Senirkent İlçesine 3 km. mesafedeki Uluğbey beldesinde bulunmaktadır. Uluğbey beldesi, belediye bir yerleşim birimi olup nüfusu 2000 yılı sayımlarına göre 3015'tir. Belde halkının tamamına yakını Bektâşi meşrep insanlardan oluşmaktadır. Belde, Almanya'ya göç vermiş bir bölgedir. Bu sebeple yaz aylarında nüfusunda belirgin bir artış görülmektedir. Belde halkını Uluğbey ile bağıkları açısından tasnif edersek; devamlı yerleşik olarak hayatını sürdürenler, yılın belirli bir kesimini Almanya'da diğer kalanını Uluğbey'de sürdürenler, civar il ve ilçelerde yaşayıp iş ve tatil için beldeye gelen insan topluluğu olduğunu söyleyebiliriz. Yerli halk geçimini tarım sektöründen sağlar. Bu sebeple yazın tarım işlerinden dolayı dinî hayat ve törenlerde sekteye uğramalar görülmektedir.

Kısaca belde halkı hakkında bilgi verdikten sonra Veli Baba Sultan Ocağı'nın tarihi varlığından ve Bektâşi geleneği içindeki yerinden bahsetmeye çalışalım. Veli Baba Sultan Ocağı, Bektâşilerce bilinen ve hürmet gösterilen bir dergahdır. Veli Baba'nın tarihi şahsiyeti ve hayatı hakkında bilgi edinebileceğimiz en temel kaynak kendisine atfedilen "Veli Baba Sultan Menâkıbnâmesi"dir. Bu menâkıbnâme Doç.Dr. Bedri Noyan tarafından neşredilmiştir.¹ Veli Baba Sultan Ocağı ve Veli Baba'nın tarihi şahsiyeti üzerine çok sayıda çalışma yapılmıştır.² Tarihi Kaynaklarda da Menâkıbnâmesinde geçen bilgileri teyit eder bilgiler bulunmaktadır.³ Bahsettiğimiz çalışmalar dışında doğrudan Veli Baba Sultan Ocağı üzerine olmasa da Menâkıbnâmesinin içinde geçen konular üzerine çalışmalar yapılmıştır.⁴ Bu araştırmalara dayanarak Veli Baba'nın 16. yüzyılın son yarısı ile 17. yüzyılın ilk yarısı arasında yaşadığını söyleyebiliriz. Menâkıbnâmeye göre Veli Baba'nın soyu İmam Zeynelabidin'in oğlu Zeyd vasıtasıyla evlad-ı resule dayanmaktadır.⁵ Yine Menâkıptan öğrendiğimize göre Malatya Serdan ve Eskişehir Seyyidgazi'de medfun Battal Gazi'nin babası Seyyid Hüseyin Gazi ile Veli Baba'nın onuncu göbek dedesi Hasan Gazi kardeş gösterilmektedir. Biz, bu konuları yeniden tartışmak ve

* Araştırma Görevlisi, Celal Bayar Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi Manisa/TÜRKİYE

¹ Bedri Noyan, Veli Baba Sultan Menâkıbnâmesi, İstanbul-1993.

² Bu çalışmalardan görme imkanı bulduklarımızı künyeleri ile vermeye uygun gördük. Tebliğ konumuz Veli Baba Sultan ocağı'nın tarihi varlığı olmadığı için tebliğ metni içinde bu konulara tekrar değinmedik. Doç.Dr. Bedri Noyan, a.g.e., Bayram Ürekli-Ali Baş, "Veli Baba ve Senirkent Uluğbey'deki Manzumesi", Selçuk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Dergisi, 1994-1995, S.9-10., Mustafa Karatürk, İki Cihan Hazinesi Veli Baba Sultan ve Türbesi, İstanbul tarihsiz., Ahmet Kılıç, Seyyid Veli Baba Sultan ve İsmi Etrafında Oluşan Âdet, Gelenek ve İnanışlar, Uluslar arası Türk Dünyası İnanç Önderleri Kayseri (23-28 Ekim 2001), Ankara 2001.

³ Naima Tarihi, İstanbul-1967, C:4, s.1799-1906., Solakzade Tarihi, Ankara-1989, C:2, s.582-587., Evliya Çelebi Seyahatnamesi, İstanbul-1318, C:5., Böcüzade Süleyman Sami, Isparta Tarihi'dan Baki Öz, Dünya'da ve Türkiye'de Alevi- Bektâşi Dergahları, İstanbul 2001, s. 52.

⁴ Ahmet Yaşar Ocak, Alevî ve Bektâşi İnançlarının İslâm Öncesi Temelleri, İstanbul-2002., Tahir Erdem, "Gül Baba", Ün Isparta Halkevi Dergisi, Isparta-1935, S.19., Enver Özgen, "Isparta Köylerinde Haydaroğlu'nun Yakalanması", Ün Isparta Halkevi Dergisi, Isparta-1944, S.125-126, Fuat Bozkurt, "Gül Baba ile Veli Baba", Toplumsal Tarih Dergisi, Yıl 1997, S.26., Reşat Ekrem Koçu, Dağ Padişahları, İstanbul-1962, s.62.

⁵ Noyan, a.g.e. s.75.

izaha kalkışmak düşüncesinde değiliz sadece ileride anlatmaya çalışacağımız konulara kaynak olması açısından değinme gereği hissettik.

Veli Baba Sultan Ocağı etrafında çok canlı bir dinî hayat teşekkül etmiştir. Biz, yüksek lisans tezi olarak iki buçuk yıl çalışarak ocaktaki dinî hayatı yazıya geçirme imkanına sahip olduk. Isparta ilini Bektâşilik kültürünün yaşam alanları açısından değerlendirmeye çalışırsak Uluğbey Veli Baba Sultan Ocağı kanaatimize göre kültürün en canlı yaşattığı beldesidir. Bilindiği üzere Isparta il hudutları içerisinde birçok Bektâşi yerleşim birimi bulunmaktadır. Bu Bektâşi belde ve köylerinin bir çoğunun bağlı ocakları beldelerinin dışındadır. Bir çoğunun beldesinde yerleşik Dedesi yoktur. Hizmetlerini bağlı buldukları ocaktan gelen Dedeler görmektedir. Veli Baba Sultan Ocağı'ndan icâzetli günümüzde bir Mürşid ve yedi Dede bulunmaktadır. Mürşidlik görevini 1994 yılından itibaren Halil Özdamar sürdürmektedir. Mehmet Er, Süleyman Ertuğrul, Hüseyin Keskin, Mehmet Durmuş, Hüseyin Türkaslan, Erkan Durmuş, Mehmet Köse ocaktan icâzetli Dedelerdir. Erkan Durmuş ve Mehmet Köse Dedelerin Uluğbey beldesinde talibi yoktur. Erkan Durmuş, Afyon Sandıklı'ya bağlı Selçuk köyünde talipleri vardır. Mehmet Köse ise Almanya'da ikâmet ettiği için orada talipleri vardır. Bu Dedeler yeni talipler edinmekte ve erkanlarını yürütmektedirler.

Veli Baba Sultan Ocağı Dedeleri tarafından "ikrar kurbanı cemi", "yıl kurbanı cemi", "dar kurbanı cemi", "ölenin yıl kurbanı cemi", "nevruz kurbanı cemi", "aşure kurbanı cemi", "birlik kurbanı cemi", "taç kurbanı cemi" isimleriyle sekiz ayrı ve birbirinden farklı uygulamaları içeren cem töreni yürütülmektedir. Bunların dışında belirli zaman dilimleri arasında yapılan törenler de vardır. Her perşembe akşamı talipler Dedesinin evinde toplanarak "Cuma Namazı" ibadetini eda ederler. Altı Mayıs Hıdırellez günü belde halkı Ürkebek Tepesine çıkarak Mürşid ve Dedelerin dualarıyla pilav dökerek Hıdırellezi kutlarlar. Bunun gibi 1970 yılından beri arada küçük kesintiler olsa da "Veli Baba Sultan ve Âşıklar Gecesi ve Pilav Festivali" her yıl ağustos ayının ilk pazarı kutlanmaktadır.⁶

Yukarıda bahsettiğimiz gibi birçok araştırmacı akademik veya amatör düzeyde Veli Baba Sultan Ocağı üzerine çalışmalarda bulunmuş; fakat bu kadar canlı Bektâşilik geleneğine sahip olan ocak üzerine alan araştırmasına dayalı kapsamlı bir çalışmanın yapılmaması bir eksiklikler. Biz, bir eksiklik olarak gördüğümüz bu yönü kapatmaya çalıştık. Tebliğimizde çalışmalarımız sonucu ulaştığımız bazı tespitleri sizlere sunmaya çalışacağız.

Bektâşi Kültürünün Farklı İnanç ve Uygulamalarını Yaşatan Veli Baba Sultan Ocağı

Bektâşi inançları ve uygulamaları yörelere ve ocaklara göre farklılıklar göstermektedir. Birbirine çok yakın mesafelerde yaşayan Bektâşi beldelerinin inanç ve uygulamalarının birbirine uymadığı araştırmacılar tarafından bilinmektedir. Dedeler de kendi uygulamalarının doğruluğuna inanmaktadırlar. Bu, Anadolu Bektâşi kültürüne zenginlik katmaktadır. Konu üzerine çalışanlar için malzeme zenginliği doğurmaktadır. Fakat tasnif yapmaktaki zorlukları da beraberinde getirmektedir. Anlatmaya çalıştığımız Veli Baba Sultan Ocağı'nda da böyle bir durumla karşılaştık.

Konu üzerine çalışan bilim adamlarının Bektâşiliğin kollanının tasnifi üzerine ortak kanaatleri "Babagân ve Çelebi" ayrıdır. Biz çalışmamız sonucunda Veli Baba Sultan Ocağı'nı iki kolun içerisine de tam olarak yerleştiremedik. Bektâşilik kültürü, çok zengin bir alt yapıya sahip olmasına rağmen kesin çizgilerle örülmüş uygulama ve inanç duvarları olmayan bir tablo arz etmektedir. Babagân kolunun törenlerinin ana hatları daha belirgin olmakla birlikte, Çelebi koluna bağlı ocaklarda uygulamalarda farklılıklar görülebilmektedir.

⁶ Karatürk, a.g.e., s. 34.

Veli Baba Sultan Ocağı, Mürşidi ve Dedeleri ile mülâkatlarımızda Babagân koluna mı yoksa Çelebi koluna bağlısınız? Sorusunu yönelttik. Cevap olarak "Biz Seyyid Battal Gazi Ocağı'na bağlıyız." cevabı ile karşılaştık.(K.K.1,2,3,5,6) Mürşid Halil Özdamar; "Biz yüzyıllardan beri Seyyid Battal Gazi'ye bağlıyız. Oradan Mürşidlerimiz köyümüze gelmişler ve erkanlarımızın yürümesini sağlamışlar. Bizim uyguladığımız erkanlar Seyyid Battal Gazi'nin erkanıdır."

1994 yılına kadar Veli Baba Sultan Ocağı'na Seyyid Battal Gazi Ocağı'ndan Pîr Mustafa Şükrü Dede (40 yıl), Pîr Nusrettin Uzer (10 yıl), İsmail Hakkı Aydoğdu (40 yıl) mürşidlik görevini sürdürmüşlerdir.⁷ 1994 senesinde ise; Veli Baba Sultan Ocağı geçiş dönemine girmiştir. İsmail Hakkı Aydoğdu, 92 yaşında olduğunu ve Mürşidlik görevini devam ettiremeyeceğini, soyundan yerine geçerek bu görevi devam ettirecek kimse olmadığını belirterek ayrılmak istediğini yazan bir mektup gönderir.⁸ Bu konu ile ilgili Sücâeddin Veli Ocağı Mürşidi Nevzat Demirtaş'la da görüşme imkanına sahip olduk: "On beş sene evveldi. Hakkı Aydoğdu Dede, bana 85 yaşındayım. Bizim Veli Baba'ya hizmet görmek için gelip gidemiyorum. Bu Uluğbey'in hizmetini sen görür müsün? Diye teklif etti. Ben de, kendisine Bakara suresi 286. ayetini hatırlatarak 'Çekebileceğimiz yükü ver' dedim. Ben beş bin hanenin başında Mürşidim. Oraya bir Başbaba gönderecek olsak yolu bilmeli, Kur'an'ı bilmeli dedim. Şimdi böyle bir namzet olmadığını belirttim. Şu anda Seyyid Battal Gazi Ocağı'nın başında Mustafa Uzer Mürşid olarak duruyor. Çağırısalar gider ama o zaman bu durum yokmuş. Onlar da kendi Dedelerinden birini Başbaba seçtiler."⁹

1994 senesinde Veli Baba Sultan Ocağı'ndan icâzetli Dedeler toplanarak Halil Özdamar'ı kendilerine Mürşid seçerler. Karan da köyden bir heyet Hakkı Aydoğdu'ya götürür. Ondan da onay alınır.¹⁰ Bu tarihten günümüze kadar Halil Özdamar Mürşidlik vazifesini yerine getirmiş. Hâlâ da getirmektedir.

Mürşide sorduğumuz da Hacı Bektâş-ı Veli Dergahı'ndan günümüze kadar hiç Mürşid getirtmediklerini belirtti. Hatta Dedelerden Erkan Durmuş, "Seyyid Battal Gazi Ocağı, Anadolu'daki ilk Alevi tekkesidir. Hacı Bektâşi Veli ondan daha sonra gelmiştir. Pirimiz odur. Büyük saygımız vardır. Ama ocak olarak biz Seyyid Battal Gazi'ye Bağlıyız." demiştir. Bu ifade, Nejat Birdoğan'ın bir tespitiyle belli ölçüde benzeşmektedir:

"Ocakları 'mürşid ocakları' ve 'pir ocakları' olarak ikiye ayırmakta görülmekte. Nasıl ki bir yandan büyük ocakları diye bir ayırım yapıp da bu tür ocakları kendi anlatımlarına göre 'mürşidlik makamı' 'pir makamı'nın üstünde. Örneğin Malatya Minayık Köyü Ocağı, bu tür 'mürşid' ocaklarındandır. Kendilerinin Ebu'l Vefa torunlarından olduklarını belgeleyen bir soyağacı var ellerinde. Bu soyağacıdan yararlanarak Şeyh Ebu'l Vefa'nın Hacı Bektaş'tan 250-300 yıl önce yaşadığını söylemektedirler. Bu yaklaşım Hacı Bektaş'ı inkar etmemekle birlikte, kendilerinin daha eski Anadolu'lu, daha eski Alevi olduğunu imâ etmektedirler."¹¹

Veli Baba Sultan Ocağı ile Seyyid Battal Gazi Ocağı arasındaki irtibat da buna benzemektedir. Farklı olan yanı ise menâkıbnâmeye göre iki ocağın aynı soya bağlı bulunmasıdır. Belde halkı olaya böyle yaklaşmakta ve yol kardeşliği dışında soy kardeşliğini de ön planda tutmaktadırlar. Bu düşünce bizi Seyyid Battal Gazi Ocağı ile 1994 yılından beri kesilen bağlantıyı araştırmaya yönlendirdi. Seyyid Battal Gazi Ocağı'ndaki inanç ve uygulamalar ile Veli Baba Sultan Ocağı'ndakileri mukayese etmeye yöneltti.

⁷ Karatürk, a.g.e. , s.101-102.

⁸ Ek-1 İsmail Hakkı Aydoğdu'nun Veli Baba Sultan Ocağı'na bağlı dedelere gönderdiği mektubun cevabı.

⁹ Nevzat Demirtaş ile Telefonda Mülâkat, 23-07-2005.

¹⁰ Ek-2 Dedeler kurulu Karan ve Hakkı Aydoğdu'nun Onayını gösteren belge.

¹¹ Nejat Birdoğan, Anadolu'nun Gizli Kültürü Alevilik, Almanya-1990, s. 214.

Veli Baba Sultan Ocağı'ndaki Dedelerle konuşarak Seyyid Battal Gazi Ocağı ile ilgili bilgi almayı denedik. Aradan 11 yıl gibi bir süre geçtiği için tereddütlü cevaplarla karşılaştık. Dedelerden bazıları köye müşhidin Sücâeddin Veli Ocağı'ndan geldiğini söylerken, bazıları da Seyyid Battal Gazi Ocağı'ndan geldiğini belirttiler. Bu sebeple ismi geçen iki ocağın günümüz faaliyetleri ve geçmişteki fonksiyonları üzerine kısa bir araştırmada bulunduk. Bektâşilik ve Heterodoks oluşumlar üzerine önemli çalışmalara imza atmış Ahmet Yaşar Ocak, eserlerinde bu ocakların Anadolu'da kurulan en eski Babâî ocaklarından olduğundan bahsetmektedir.¹² Ayrıca Bektâşi dergahları üzerine çalışan araştırmacılardan bizim görebildiklerimiz de bu kanaati paylaşmaktadırlar.¹³ Tebliğimizin başında da bahsettiğimiz üzere bizim için önemli olan günümüzdeki durumlarıdır. İki ocağın günümüzdeki müşhidleri ve uygulamaları üzerine bilgi bulmayı denedik. Aydın Ayhan'ın Hakkı Saygı Dede ile yaptığı mülâkatta yukarıda anlatılan tarihi hadiseleri destekler nüveler bulduk:

"Otman Baba, Süceaddin Veli ve Karpuzu Büyük Hasan Dede, Kalenderi kökenlidirler, bundan dolayı da bir zincirin halkaları sayılırlar. Buna bağlı olarak, Süceaddin Veli Ocağından Şeyh Nuri Efendi ve yardımcıları, 1911 yılında Bulgaristan'ı ziyaret etmişler ve pek çok Babai kökenli Aleviyi, kendi ocaklarına bağlamışlardır. Bunun ardından Deliorman yöresinden Molla Ahmet Baba ve Otman Baba'nın dergâhının bulunduğu Haskova ve Kırcaali yöresinden de Mihman Dede (Çorlu'da bulunan Avukat Faik Güldere'nin dedesi), Eskişehir yakınlarında bulunan Seydigazi ilçesine bağlı Aslanbeyli köyünde bulunan Süceaddin Veli Dergâhı'na gelip, uzun süre hizmet etmişler ve kurbanlarını keserek buradan icazet almışlardır. Bu iki zât, uzun yıllar Bulgaristan'da Süceaddin Veli Halifesi olarak görev yaptılar ve bugün hâlâ bu sistem orada devam etmektedir."¹⁴

Bu mülâkatta verilen bilgi aracılığıyla Sücâeddin Veli Ocağı Müşhidi Nevzat Demirtaş'a telefonla ulaştık. Ocağın günümüzdeki durumu ve Veli Baba Sultan Ocağı ile olan irtibatı hakkında bilgiler edindik. Nevzat Demirtaş, Seyyid Battal Gazi Ocağı ile Müşhidi olduğu Sücâeddin Veli Ocağı arasında bir aylık bulunmadığını belirterek büyük dedelerinden bir kolunun Seyyid Battal Gazi Ocağı'ndan el aldığı, diğer kolunda Sücâeddin Veli Ocağı'ndan geldiğini söyledikten sonra yolumuz erkanımız birdir.¹⁵ Veli Baba Sultan Ocağı Müşhidi Halil Özdamar'dan da Seyyid Battal Gazi Ocağı ile erkanlarının aynı olduğu cevabını almıştık. Bunu da "el ele, el Hakk'a" prensibiyle izah etmiştik.

Biz buraya kadar geçiş dönemi içerisine girdiğini savunduğumuz Veli Baba Sultan Ocağı'nın inanç ve uygulamalarının temellerini irdelemeye çalıştık. Bu izahlardan sonra Veli Baba Sultan Ocağı'nda görülen cem törenlerini ve hizmetleri kısa bilgilerle sıralayarak uygulamalarındaki farklılıkları tespitlerimizle sunmaya çalışacağız. Ocağa bağlı Dedeler tarafından sekiz ayrı isimle cem töreni düzenlendiğini belirtmiştik burada onların farklılıklarına çok girmeden ana hatlarıyla bir törende görülen hizmetleri özetleyeceğiz:

- 1- Kurban Hizmeti: Törenin yapılacağı eve sabah erken saatlerde gelir. Dedenin önünde niyaz ederek kurbanı keseceği bıçağı tekbirleir. Kurban olacak hayvana abdest aldırdıktan sonra hizmetini görerek duasını alır. Uluğbey'de kurban hayvanı olarak sadece yaşını almış kuzu ve koç kesilebilir. Kurbanın iç organları hayvanların ulaşamayacağı bir

¹² Ahmet Yaşar Ocak, Osmanlı İmparatorluğu'nda Marjinal Sufilik ; Kalenderiler, Ankara 1999, s. 92.

¹³ Öz ,a.g.e. , İstanbul 2001, s.51-52, 81-96.

¹⁴ Aydın Ayhan, Hakkı Saygı ile Mülâkat, www.tahtacılar.com.

¹⁵ Nevzat Demirtaş ile Telefonda Mülâkat, 23-07-2005.

- çukura gömülür.¹⁶ Kurban hayvanı parçalanırken mümkün olduğu kadar kemikler kınılmamaya çalışılır. Ön sol kol hiç bıçak kullanmadan koparılarak bütün olarak haşlanır.
- 2- Kahve Hizmeti: Cem töreninin yapılacağı eve gelen bütün taliplere kahve ikramında bulunur. Herkes kahvesini içince Dedenin huzuruna kahve takımları ile çıkararak duasını alır.
 - 3- Süpürge(car) Hizmeti: Tören boyunca Dedenin önüne en çok gelen hizmetlilerdendir. Kahveciden sonra gelerek Dedenin önünde Allah-Muhammet- Ali isimlerini zikrederek üç defa süpürür. Niyazını yapıp duasını alarak huzurdan çekilir.
 - 4- Dede, taliplerin gönül birliğini sağlayarak tövbe ettirir.
 - 5- Çerağ Hizmeti ve Delilin Uyanması: Hizmeti görececek olan talibin bendi bağlanır. Çıplak ayakla Dedenin önüne gelir. Karşılık dua ve niyazlarla delil uyandırılır. Halka namazı hizmeti bitip delil yerine konuncaya kadar huzurdan ayrılmaz. Ayrıca kurban hayvanının adetine göre uyandıran delil adetine de değişiklik olur. Kesilen kurban bir ise; iki delil, iki ise; üç delil, üçten fazla ise; beş delil uyanır.
 - 6- Halka Namazının Eda Edilmesi: Dede, bütün taliplerine birlikte namazı kıdır. Namaz iki secdelidir. Dede namazda Fatıha ve İhlas suresi, Nad-ı Ali, On iki İmam ismi ve buna benzer dualar okur. Duaların yerleri ve sözleri değişebilmektedir.
 - 7- Sitam veya Dar Hizmeti: Törenin mahiyetine göre kurban sahibi dara durarak Dede tarafından sitamdan geçirilir. İkrar ve dar törenlerinde uygulamalarında farklılıklar vardır. Bu hizmetin sonunda tekrar süpürgeci gelir.
 - 8- İbrikdar Hizmeti: Elinde güğüm ve taşı , omzunda havlusu ile gelir. Dede ve yanındakilerin üç veya beşe tamamlanacak şekilde ellerini yıkamaları için su döker. Bu sayı bazen Dede sayısının çokluğuna göre yedi veya on ikiye çıkabilmektedir.
 - 9- İlk Sofranın Gelmesi: Bu sofrada demin yanında alınmak üzere çerez, meyve ve yaprak sarması gelir. Nevruz ceminde farklı olarak yumurta ve yeşilliklerle yapılmış "Nevruz Salatası" da gelmektedir.
 - 10-Saki Hizmeti: İlk sofa ile birlikte Saki, dem kasesi, kadehler ve tepsisi ile Dedenin önüne oturur. Sağ ve sol tarafında iki yardımcısı olur. İlk sofralar kalkıncaya kadar yerinde kalır.
 - 11-Demin Üçlenmesi: Herkesin Allah -Muhammet-Ali aşkına üç defa dem alması hadisesidir. Dem üçleninceye kadar saygıdan ötürü kimse hiçbir şey yemez ve konuşmaz. Dem üçlenince Dede duasını yapar. Lokmaya destur verir. Bu duadan sonra her dem alana; "aşk olsun", "aşkınız cemâl olsun", "aşkınız on iki imam olsun", "aşkınız Muhammed olsun" gibi seslenişler olur.
 - 12-Tuz Hizmeti: Kesilen kurban hayvanı adetince tuz hizmeti görececek talip huzura bir tuz kasesiyle gelir. Dede destur verince bütün herkese tabağı sunarak parmak ucuyla yaladır. Herkes yalayınca duasını alarak huzurdan çekilir.
 - 13-Âşıklık Hizmeti: Dedenin destur vermesi ile törenin mahiyetine göre âşık iki nefes bir düvaz okur. Bu sayı dört nefes bir düvaz şeklinde de olabilmektedir. Bu hizmet farklı âşıklar veya aynı âşık tarafından en az üç defa aralıklarla görülür. Üç defa görülmesine, "cemin üçlenmesi" beş defa görülmesine ise, "cemin beşlenmesi" ismi verilir. Ocağın

¹⁶ Uluğbey'de yetmişli yıllarda alan araştırması yapan Mehmet Eröz, "Senirkent-Uluğbey Bektaşileri, kurbanın barsak ve kanının , kurt kuş yemesin diye derine gömülmesine 'kefinlemek' adını verirler." Demektedir. Bu gün bu uygulama devam etmektedir. Ama kefinlemek tabiri kullanılmamaktadır. Bkz. Mehmet Eröz , Türkiye'de Alevilik Bektâşilik , İstanbul 1977, s. 116.

inanç ve uygulamalarına göre dar kurbanı ve aşure kurbanı cemlerinde âşıklar balgama olmadan hizmet görürler.

- 14-Geçmişler Deminin Alınması: Kurbanı kesenin geçmişleri için alınan deme denir. Bu demden herkesin alması konusunda Dede telkinde bulunur. Ortak kurban kesilerek yapılan törenlerde herkes kendi geçmişi için dem almaktadır.
- 15-İstekler Deminin Alınması: Deme kanmayan taliplere, saki tarafından kasede kalan demin sunulması demin bitirilmesine denir.
- 16-Sakka Hizmeti: Kesilen kurban adetine göre eşleriyle birlikte "sakka suyu" olarak adlandırılan su ile huzura çıkılmasıdır. Hizmet görececek erkek talibe bend bağlanır. Hizmet görmek için çıplak ayakla huzura gelinir. Hizmeti görenek dualarını alıp huzurdan çekilirler.
- 17-Semâh Hizmeti veya Kırklar Semâhi: Bu hizmet inanca göre aşure ve dar kurbanı cemlerinde olmaz. Onun yerine âşık iki nefes bir düvaz okur. Semâh hizmetinde, delil, meydan odasının ortasını çerağcı tarafından getirilir. Dede ve bütün talimler delilin etrafında âşığın bağlamasından çıkan müzikle semâh dönerler. Semâh bitince Dede duasını verir. Herkes yerine oturur.
- 18-Son Sofranın Gelmesi: Bu sofraya taliplerin "kurban lokması" adı verilen lokmadan yedikten sonra çorba, bamya, banak ve helvadan oluşan yemeklerle kamının doyurulmasıdır. Aşure kurbanı ceminde helva yerine aşure ikrâm edilir. Sofralar Dedenin duasıyla konur ve kalkar. Sofra kalkınca sıra ile süpürgeci ve ibrikdar gelir.
- 19- Seyran hizmeti: Dede tarafından taliplere ihtiyaçlarını karşılamak üzere verilen izindir. Törenin uzunluğuna göre Dede bir veya iki defa taliplere seyran izni verir. Diğer zamanlarda izinsiz meydan evinden ayrılmaz. Tören esnasında sigara içmekte yasaktır.
- 20-Bütün hizmetler görülünce Dede hizmeti gören talipten helallik alarak "oturan-duran" gülbenğini okuyarak talipleri evlerine bırakır.¹⁷

Törenlerin içeriğini özetledikten sonra Veli Baba Sultan Ocağı'nda görülen, ancak Dedelerin bağlı bulduklarını belirttikleri Seyyid Battal Gazi Ocağı'nda olmadığını öğrendiğimiz uygulamalar ve bunun dışında Bektâşî geleneği içinde tasnife sokamadığımız malzemeyi de sunmaya çalışacağız. İlk olarak Bektâşîlik kültürü içerisinde farklılıklar göstermesiyle tartışılmalı olan "ikrar verme" töreninde ocağa uygulanan kuralları anlatalım:

Veli Baba Sultan Ocağı Bektâşîleri "müsahepliik" anlayışına karşıdır ve müsahepliği kabul etmezler. "Din kardeşliği" yerine "yol kardeşliği" anlayışına sahiptirler. Bektâşîliğin en çok tartışılan konularından birisi olan müsahepliği kabul etmeyen Veli Baba Sultan Ocağı'nın Dedelerine karşı; bağlı bulduklarını ifade ettikleri Seyyid Battal Gazi Ocağı'nda müsahepliik vardır. Bu konuda bilgi aldığımız Nevzat Demirtaş, "Bizde müsahepliik vardır. Ama müsahepsiz de ikrar alınız. Müsahepli olanı daha makbuldür."¹⁸ Müsahepliği kabul etmemesine rağmen bazı Babagan koluna bağlı Bektâşîlerde görülen kadın ve erkeklerin ayrı oturması kaidesi Veli Baba Sultan Ocağı'nda yoktur.¹⁹ Kadın ve erkekler bir arada oturur. Semahlarında birlik hareket ederler. Fakat kadınların cem törenlerine başörtüsü takmadan girmesine izin verilmez. Aşure kurbanı ceminde ise siyah başörtüleri takarlar.

Banak, Senirkent ve beldelerinin yöresel bir yemeğidir. Haşlanmış et ve ince kesilmiş pıdelerden yapılır.

¹⁷ Törenlerin geniş izahı için bkz. Mehmet Ersal, Isparta İli Senirkent İlçesinde Alevilik, Celal Bayar Ün. Sos.Bil. Ens. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Manisa 2005.

¹⁸ Nevzat Demirtaş ile Telefonda Mülâkat, 23-07-2005.

¹⁹ İsmail Kaygusuz, Müsahepliik, İstanbul-2004, s. 14.

Veli Baba Sultan Ocağı'nda "mücerred" ikrar alınmaktadır. Bunda da bazı farklılıklar vardır. Mücerred ikrar vermek isteyen talip hiç evlenmemek şartıyla alınır. Evlendiği takdirde ömür boyu "düşkün" sayılır.(K.K.1-5) Nevzat Demirtaş'ın mücerredliğe yaklaşımı daha nettir: "Mücerred ikrar almayız. Muhammed Ali yolu mantık yoludur."²⁰

Veli Baba Sultan Ocağı'nda karı koca ikrar verip de ileride eşlerden herhangi birisinin vefat etmesi durumunda kalan eş ikrar verdiği Dedesinde hizmetine devam eder. Eğer arkada kalan eş bir sünni ile evlenirse ömür boyu düşkün sayılır. Evlendiği şahıs yola girecekse yeniden kurban keserek Dedeye ikrar verirler.(K.K.1) Bunun benzer bir uygulamasını Nevzat Demirtaş Dede'den de öğrendik: "kanı kocadan biri vefat ederse kadın o ana kadar ikarsızsa ben yola gönüllüyüm girmek istiyorum, derse alınız. Ama kadına deriz ; yarın çocuğun bakmazsa Sünni ile evlenmemek şartı ile alınız. Evlenecekse gerdeğe girmeden ikrar verme şartını ararız. Nur suresi 2. ayeti gereği."²¹ Veli Baba Sultan Ocağı'nda bu durumda bulunanlar için bir rahatlık vardır. Çiftler "darına dost" diyerek Dedenin huzurunda yola gireceklerine söz verirler. İki yıl içerisinde kurbanlarını keserek ikrar verirler. Bu rahatlık kurban kesme, erkan yürütecek maddi imkanı olmayanlara sunulur. Bu süre Veli Baba Sultan Ocağı Ahitnâmesi'nde²² bir yıl olarak belirtilmesine rağmen Dedeler iki yıla kadar müsaade etmektedirler.

Bir diğer durum da şudur: Aynı Dedeye bağlı taliplerden birinin hanımı vefat etmiş, başka bir talibin de beyi vefat etmiş. Olur da ikisi evlenmek isterlerse bu kabul edilmez. Aynı Dedeye ikrar verenler kardeş olmuştur. Ama Veli Baba Sultan Ocağı'ndan farklı Dededen ikrarlı ise evlenebilirler ve Dedelerden istediklerine kurban keserek yeniden ikrar verirler.(K.K.1)

Dede, öz oğluna ve torununa ikrar veremez.,damadına verebilir.²³ Bunun sebebini oğluna rahat ceza veremez, diye izah ettiler.(K.K.1,2) Dedenin oğluna bir talip kız veremez. Fakat, Dede kızını talibin oğluna verebilir.²⁴ Talip, damadını rehber edinemez.²⁵

İkrar verme konusunun ardından Mürşidlik, Dedelik ve bunun değişimi ile ilgili tespitlerimizi vermeye çalışalım: Veli Baba Sultan Ocağı Mürşidi Halil Özdamar'dan Hacı Bektâşi Veli'ye büyük saygılan olduğunu; ama Hacı Bektaş'tan hiç Mürşid getirtmediklerini birkaç defa dinleme imkanı bulduk.²⁶ Ayrıca Hacı Bektâş-ı Veli'nin mücerred olduğuna inandıklarını söyledi. Bütün bunlar Veli Baba Sultan Ocağı'nın Çelebi Koluna olan bakışını ortaya koymaktadır. Biz, görüşün temellerini bağlı bulduklarını söyledikleri ocaktan kaynaklandığını düşünerek Nevzat Demirtaş'a sorduk: "Bizim Hacı Bektâşi Veli Ocağı'na büyük saygımız ve bağlılığımız vardır. Oradan her yıl Mürşid getiririm. Halkımın önünde beni ve müshâipliğimi sorgular. Erkanımı görerek sırtımı sıvazlar. Hacı Bektâşi Veli'nin burnundan akan kanla Kadıncık Ana soyunu sürdürmüştür."²⁷

²⁰ Nevzat Demirtaş ile Telefonda Mülâkat, 23-07-2005.

²¹ Nevzat Demirtaş ile Telefonda Mülâkat, 23-07-2005.

²² Ocağın kendine ait bir Ahitnamesi bulunmaktadır. İlk Ahitnâmenin 1969 tarihinde hazırlandığını öğrendik. Bu Ahitnâme ise 1994 yılında Mürşid değiştikten sonra Dedeler kurulu tarafından bazı değişiklikler yapılarak yeniden hazırlanmıştır.

²³ Veli Baba Sultan Ocağı Ahitnâmesi, 12-g maddesi.

²⁴ Veli Baba Sultan Ocağı Ahitnâmesi, 12-f maddesi.

²⁵ Veli Baba Sultan Ocağı Ahitnâmesi, 12-f maddesi.

²⁶ Bağlı bulduklarını ifade ettikleri Seyyid Battal Gazi tekkesi Suraiya Faroqhi'nin Bektaşî tekkelerinin kapatıldığı dönemdeki, Bektaşî Tekkeleri arasında gösterilirken listede Veli Baba Sultan Dergahı'ndan bahsetmemektedir. Bkz. Suraiya Faroqhi, Anadolu'da Bektaşîlik, İstanbul 2003, s. 211.

²⁷ Nevzat Demirtaş ile Telefonda Mülâkat, 23-07-2005. Ayrıca bu konu ile ilgili geniş bilgi için bkz. İrene Melikof, Hacı Bektaş Efsaneden Gerçeğe, İstanbul 1999, s.119.

Veli Baba Sultan Ocağı, 1994 yılına kadar Seyyid Battal Gazi Ocağı ile sürekli irtibat halindeyken bu tarihten sonra manevi olarak bağıni sürdürmüştür. Veli Baba Sultan Ocağı'na da bağlı Türkiye'nin muhtelif bölgelerinde yaşayan Bektâşiler vardır. Özellikle Afyon'un bazı köy ve ilçelerinde ocağa bağlı Dedelerin talipleri bulunmaktadır. Bu da ocağın bölgedeki etkinliğini ve saygınlığını anlatmaktadır. Uluğbey'in dışına çıkan Dedeler "mürşid" olarak ocağı temsil ederler. Hatta bazı Dedelere Mürşid tarafından "Dedelik Beratı" verilmiştir.²⁸ Mehmet Er, Süleyman Ertuğrul, Mehmet Durmuş, Hüseyin Keskin, Erkan Dummuş ve Mehmet Köse belde dışında talipleri olan ve yılın belirli dönemlerinde taliplerinin hizmetini görmek için gezen Dedelerdir.

Veli Baba Sultan Ocağı'nda halen Dedelik tacı giydirilmektedir. Veli Baba Sultan Ocağı'nda Dede olmak için soy şartı aranmaz. Nevzat Demirtaş'ta; " Bir ocağa mürşid olabilmek için evlad-ı resul olmak gerek. Ama bir yere Dede olmak için ise soydan olması makbulken soyda devam ettirecek kimse yoksa yolu sürdürülebilecek ehil talibe de Dedelik tacı giydirilebilir."²⁹ Bunu izah edebilmek için bilinen ilk Dedelerden günümüze kadar gelen Dedelik şeceresi çıkardık. Bu liste görüşümüzü daha da net ortaya koyacaktır:

- Derviş Halil(bilinen en eski Dede) vefatıyla küçük oğlu Sümbül'e onun vefatıyla oğlu (Yumurtacı) Hüseyin Özdamar'a vefatıyla diğer oğlu Halil Özdamar'a geçer. Halen Mürşid olarak görevine devam ettirmektedir.

- Veysel Hoca, vefatından sonra yolunu devam ettiren olmamıştır.

- Süleyman Efendi(Karahan) vefatıyla büyük oğlu Hakkı Karahan'a, vefatıyla küçük oğlu Mustafa Karahan'a geçer. Bir süre sonra Dedeliği bırakır.

- (Kabak Çiçeği) Mustafa Keskin, vefatıyla oğlu Hasan Hüseyin Keskin'e, vefatıyla kapanır.

- (Hacı) Murtaza Yıldırım, vefatıyla oğlu Hakkı Yıldırım'a, vefatıyla kapanır.

- (Hekim) Hasan Er, vefatıyla oğlu Mehmet Er'e, vefatıyla kapanır.

- Zeynali Erdem, vefatıyla kapanır.

- (Şeriatın Hüseyin Ağa) Hüseyin Boyacı, vefatıyla damadı Hasan Akıncı'ya, vefatıyla taliplerinden Mehmet Günay'a geçer. Vefatıyla kapanır.

- (Tömbek) Mehmet Karaaslan, vefatıyla oğlu Hasan Karaaslan'a, vefatıyla amcazâdesi Kazım Karaaslan'a, gözleri kapanınca taliplerinden Hüseyin Keskin devralır. Halen devam etmektedir.

- (Osmanoğlu) Ali Bayrak, vefatıyla oğlu Hüseyin Bayrak'a, vefatıyla talibi Mustafa Kutluay'a, vefatıyla taliplerinden Ali Rıza Karadal'a, geçer. Vefatıyla kapanır.

- Ahmet Er, vefatıyla oğlu Ali Rıza Er'e, vefatıyla oğlu Mehmet Er'e geçer. Halen devam etmektedir.

- Durali Ertuğrul, vefatıyla amcazâdesi Mustafa Ertuğrul'a, vefatıyla kardeşi Süleyman Ertuğrul'a geçer. Halen devam etmektedir.

- Hacı Tevfik Uluçay, vefatıyla kapanır.

- Abbas Berber, vefatıyla torunu Hakkı Berber'e geçer. Vefatıyla kapanır.

- (Çavuş) Ali Rıza Durmuş, vefatıyla oğlu Mehmet Durmuş'a geçer. Hala devam etmektedir.

²⁸ Ek-3, Dedelik Beratlarından bir örnek.

²⁹ Nevzat Demirtaş ile Telefonda Mülâkat, 23-07-2005.

- (Kamali) Durmuş Durmuş, vefatıyla oğlu Hacı Veli Durmuş'a vefatıyla oğlu Erkan Durmuş'a geçer. Halen devam etmektedir.

- Hüseyin Türkaslan, Hayattayken vazifeyi taliplerinden Erhan Demir'e devredecektir. Taç merasimi yapılmamıştır.

- Mehmet Köse, 2003 senesinde taç giymiştir. Almanya'da Dedelik yapmaktadır.³⁰

Yukarıda verdiğimiz 18 Dedenin soyağaçları ocaktaki Dedelik geçiş sürecine ışık tutmaktadır. Ocağa bağlı Dedelere veya yeni Dede olacıklara tacı giydirmekle yetkili Mürşiddir.(K.K.1) Bu ritüelin oluş şekline göre farklı uygulamaları da bulunmaktadır:

Eğer Dede hayattayken, kendi talibinin hizmetini göremeyeceğine kanaat getirdiyse ve Dedeliği işi yürütebilecek varsa evladını yoksa taliplerinden uygun birisine kendi düzenleyeceği bir taç kurbanı cemi ile Dedeliği devreder. Bunda aranan şart taliplerin Dedelik vazifesine talip olan kişiyi uygun görmesidir. Edeben Dedeliği devredecek şahsiyet Mürşide de durumu ilereyerek onun nzasını da alır.

İlk defa Dede olacak ve yeni talip toplayacak bir Dede adayına tacı yalnız Mürşid giydirir. Bu durumda Dedesiz kalmış veya ilk defa yola girecek talipler Mürşide başvurur. Bizim Dedemiz yok. Biz başka Dedeye gitmek istemiyoruz. Bu sebeple şu arkadaşı başımızda Dede görmek istiyoruz, diyerek durumu naklederler. Mürşid, adayın Ahitnâmedeki kaidelere uygunluğunu ve yolu yürütebilecek bilgiye sahip olup olmadığını sorgular. Sonuç olumlu ise, Dede adayı kurbanını keser. Mürşid de gelerek tacını tekbirler.(K.K.1-5)

Uluğbey, dışında Mürşid olarak hizmet görmeye giden Dedeler, gittikleri beldedeki talipleri için Dede tayin edemezler. Ancak "gözcü" tayin edebilirler. Dede, hizmet gördüğü beldenin hizmetini göremeyeceğini nedenleri ile belirtirse; o, Dedeye bağlı talipler ya içlerinde uygun bir namzeti ya da Dede'nin soyunda uygun bir namzet varsa talipler de kabul etmişse Mürşide getirirler. Uygun görülürse Mürşid, beldeye giderek tacını tekbirler.³¹

Bütün bunlardan da anlaşılacağı üzere Dede olabilmek için aranan temel şartlar ahitnâmedeki kurallara uyması ve erkanı eksiksiz yürütebilecek bilgi ve donanıma sahip olmasıdır. Bu anlattıklarımız dışında Veli Baba Sultan Ocağı'nda Nevruz günü Muharrem ayının içerisine gelirse tören yapılmaz. Biz, 2003 yılı Nevruzunda bu durumla karşılaştık. Nevruz kurbanı ceminde yayladan yeni açan çiğdemler toplanır. Tören boyunca elden ele dolaştırılarak koklanır. Bu Babagân koluna bağlı Tekirdağ Mehmet Şilli Baba Ocağı'nda da görülen bir uygulamadır.³²

Veli Baba Sultan Ocağı'ndan Mürşidin izni ile son yıllarda Nevruz ve Aşure kurbanı cemlerinde farklı bir uygulamaya şahit olduk. Bu törenler, bütün Dedelerce gününde eda edilen törenlerdir. Normal şartlar altında ya Dede ya da taliplerden gönüllü olanlar kurban keserek evlerinde Nevruz ve Aşure cemlerini yürütürler. Bazı Dedeler ise; taliplerinden hizmeti görecektir miktarda para toplayarak kurban ve hizmette kullanılan diğer melzemeleri alarak kendi evinde tören düzenlemektedir. Ortak kurban kesilen törenlerde, kurbanda bütün taliplerin hakkı olması hasebiyle sitamdan geçirme hizmeti görülmez. Geçmişler demi alınırken de herkes kendi geçmişi için dem alır.

³⁰ Bu seçere çalışmasında Mürşid Halil Özdamar, Mehmet Er ve Köyün İleri gelenlerinden Emekli Öğretmen Mustafa Karatürk ve Ali Berber'den yararlandık. Mukayeseli olarak bilgileri teyit ettirdik. Kesin tarihler bilinmediği için en eskilerden başlayarak sıralamaya çalıştık.

³¹ Şimdiye kadar Veli Baba Sultan Ocağı'ndan Uluğbeyli olmayan namzete Dedelik tacı giydirilmemiştir. Böyle bir durum olursa bu köye beldeden giden başka bir Dedeye talipler yeniden ikrar verirler.

³² Refik Engin, Basılmamış Mehmet Şilli Baba Erkannâmesi, s. 42.

Sonuç

Bir değerlendirme yapmaya çalışırsak Veli Baba Sultan Ocağı'nın dinî hayatının temellerinin uzun yıllara dayandığını söyleyebiliriz. Ocakta uzun yılları ortaya çıkarabileceği disiplinli bir geleneğin mahsulü törenler teşekkül etmiştir. Çalışmalarımız sırasında yapılan ibadetleri sorguladığımızda sağlam inanç temelleri ile desteklendiğini gördük. 1994 yılından itibaren ocağın müstakil bir hüviyet kazandığını belirtebiliriz. Ahitnâmenin yeniden düzenlenmesi, yeni Mürşid ve Dedelerin bakış açılan ve yukarıda belirttiğimiz nedenler bunun göstergesidir. Köklü değişiklikleri kabul etmese de Veli Baba Sultan Ocağı değişimin içine girmiştir. Veli Baba Sultan Ocağı, kendi dinamikleri ile geçmişin sağlam temelleri üzerine bir bina yapmaktadır. Dedeler, büyük bir gayretle bilgilerini tazelemekte, bunları yavaş yavaş törenlerine de yansıtmaktadırlar. Müstakil bir ocak hüviyetinin içine girmekte olan Veli Baba Sultan Ocağı'nın Dedeleri, Alevi-Bektâşi geleneğinin konuşulduğu ve yeni vizyonların tespiti için toplanan "Dedeler Kurultayları"na katılmakta ve taliplerini konuşulanlar hakkında bilgilendirmektedirler.

Burada, Bektâşi kültürünün devamlılığı açısından önemli gördüğüm bir noktayı da sizlere sunarak tebliğime son vermek istiyorum. Bektâşi kültürünün canlı bir şekilde yaşandığı ve yaşatılmaya çalışıldığı Veli Baba Sultan Ocağı'nın geleceği açısından kaygı duyulacak durumlar olduğunu da görmek gerekir. Yeni nesil ikrar vermekten uzak durmaktadır. Çalışmalarımız sırasında törenlerde gördüğümüz ıkrarlı taliplerin tamamına yakınının yaşı altmışın üzerindeydi. Gençlerin hevesli olmadıkları konusunda belde halkı da şikâyetçi. Bu durumun diğer Alevi-Bektâşi ocaklarında da görülebileceğini düşünüyorum. Biz, araştırmacılara düşen ise, yaşayan mazemeyi kayıt altına almaktır. Bugün bunu yapmazsak yarı geç olabilir. Saygılarımla.

Kaynakça

- Ahmet Kılıç, Seyyid Veli Baba Sultan ve İsmi Etrafında Oluşan Âdet, Gelenek ve İnanışlar , Uluslar arası Türk Dünyası İnanç Önderleri Kayseri (23-28 Ekim 2001), Ankara 2001.
- Ahmet Yaşar Ocak, Alevî ve Bektaşî İnançlarının İslâm Öncesi Temelleri, İstanbul-2002.
- Aydın Ayhan, Hakkı Saygı İle Mülâkat, www.tahtacilar.com
- Baki Öz, Dünya'da ve Türkiye'de Alevi- Bektaşî Dergahları, İstanbul 2001.
- Bayram Ürekli-Ali Baş, "Veli Baba ve Senirkent Uluğbey'deki Manzumesi", Selçuk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Dergisi, 1994-1995, S.9-10.
- Bedri Noyan, Veli Baba Sultan Menâkıbnâmesi, İstanbul-1993.
- Enver Özgen, "İsparta Köylerinde Haydaroğlu'nun Yakalanması", Ün İsparta Halkevi Dergisi, İsparta-1944, S.125-126.
- Fuat Bozkurt, "Gül Baba ile Veli Baba", Toplumsal Tarih Dergisi, Yıl 1997, S.26.
- İrene Melikof, Hacı Bektaş Efsanesinden Gerçeğe, İstanbul 1999.
- İsmail Kaygusuz, Müsahiplik, İstanbul-2004.
- Mehmet Eröz , Türkiye'de Alevilik Bektâşilik , İstanbul 1977.
- Mehmet Ersal, İsparta İli Senirkent İlçesinde Alevilik, Celal Bayar Ün. Sos.Bil. Ens. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Manisa 2005.
- Mustafa Karatürk, İki Cihan Hazinedan Veli Baba Sultan ve Türbesi, İstanbul tarihsiz.
- Nejat Birdoğan, Anadolu'nun Gizli Kültürü Alevilik, Almanya-1990.
- Reşat Ekrem Koçu, Dağ Padişahları, İstanbul-1962.
- Refik Engin, Basılmamış Mehmet Şilli Baba Erkannâmesi.

Suraiya Faroqhi, Anadolu'da Bektaşilik, İstanbul 2003.

Tahir Erdem, "Gülbaba", Ün Isparta Halkevi Dergisi, Isparta-1935, S.19.

Nevzat Demirtaş ile Telefonda Mülâkat, 23-07-2005.

Veli Baba Sultan Ocağı Ahitnâmesi

Kaynak Kişi Dizini:

Kaynak kişi 1 : Halil Özdamar

Görevi: Mürşid

Yaş: 88

Öğrenim Durumu: ilkokul

Kaynak Kişi 2 : Mehmet Er

Görevi : Dede

Yaş : 60

Öğrenim Durumu : ilkokul

Kaynak Kişi 3 : Süleyman Ertuğrul

Görevi: Dede

Yaş : bilinmiyor

Öğrenim Durumu : ilkokul

Kaynak Kişi 4 : Erkan Durmuş

Görevi : Dede

Yaş : Bilinmiyor

Öğrenim Durumu : Yüksek okul

Kaynak Kişi 5 : Mustafa Karatürk

Görevi : Talip

Yaş : 82

Öğrenim Durumu : Emekli öğretmen

Kaynak Kişi 6 : Ali Berber

Görevi : Talip

Yaş: Bilinmiyor

Öğrenim Durumu : ilkokul